

PELSERPAD 16 KM

8 Volenbekerweg

De Volenbekerweg vormt de grens tussen de gemeenten Ermelo en Putten. Ook beken gaven vaker grenzen aan, zoals de meer noordelijk gelegen Horstsche Beek die Horst scheidt van Telgt. De Volenbeek heeft vroeger samen met de Schoonderbeek drie watermolens aangedreven waar papier werd gemaakt. Het rad zorgde voor het draaien van messen in een bak. Deze messen zorgden voor het uiteenrijten van oude lommen, zodanig dat het een soort pap werd. Dit werd in een bak geschept van fijn geweven gaas waardoor het water eruit kon. Wanneer je handgeschept papier tegen het licht houdt, zie je de structuur erin terug. Door er met een koperdraad een figuurtje in te verwerken, verkreeg de papiermaker zijn watermerk.

hier vrouwen

9 Maisland

De luchtfoto uit 1928 toont een lappendeken aan percelen waarop granen (haver, rogge, gerst) en aardappelen werden verbouwd. Nu kiezen de meeste agrariërs voor het verbouwen van mais, dat tot diervoeder verwerkt wordt. Het gewas biedt een hogere opbrengst en de mogelijkheid om het land ruim te kunnen bemesten. Een nieuwe vorm van akkerbouw is de Wijngaard Telgt (zie kaart).

Luchtfoto uit 1928

Dit Klompenpad is tot stand gekomen onder coördinatie van Stichting Landschapsbeheer Gelderland in samenwerking met diverse particuliere eigenaren, vele vrijwilligers, de gemeente Ermelo en andere partijen uit de streek. Klompenpaden zijn cultuurhistorische wandelroutes die particuliere terreinen, zoals landgoederen en boerenland, toegankelijk maken voor de wandelaar. Ze gaan zoveel mogelijk over historisch tracé en onverharde paden. Rust, kleinschaligheid en de combinatie van cultuur en natuur bepalen de sfeer en vertellen bewoners en wandelaars over de geschiedenis van hun omgeving. Ook het landschap heeft voordeel van de ontwikkeling van Klompenpaden: vaak worden landschapselementen hersteld en aangelegd. Door aan te sluiten bij lokale initiatieven als landwinkels, horeca en kamperen bij de boer wordt de economie van de streek versterkt.

Meer informatie over Klompenpaden: www.klompenpaden.nl.
Hier vindt u ook actuele wijzigingen of aandachtspunten.

Meer informatie over Stichting Landschapsbeheer Gelderland: slgelderland.nl

hier vrouwen

PRAKTISCHE INFORMATIE

- Rondwandeling gemarkeerd in twee richtingen met bruine klompjes.
- U kunt de route verkorten tot 13 km en verlengen tot 20 km. Dit staat op de kaart aangegeven en is onderweg gemarkeerd.
- Het is mogelijk om sommige Klompenpaden te combineren. Eventuele overstap-punten zijn aangegeven op de kaart en ter plekke in het veld.
- De nummers op de kaart verwijzen naar bezienswaardigheden langs de route die beschreven worden in deze folder.
- Routenavigatie en informatie over landschap en cultuurhistorie is ook beschikbaar via de Klompenpaden app.
- Het Klompenpad is niet geschikt voor kinderwagens en rolstoelen vanwege de smalle en onverharde paden. Stevig en waterdicht schoeisel wordt aanbevolen.
- Honden zijn verboden op particuliere delen van het Klompenpad om verstoring van vee en wild te voorkomen. Dit is aangegeven op de openstellingsborden die u aan het begin van het particuliere terrein vindt.

productie & eindredactie tekst Stichting Landschapsbeheer Gelderland (SLG)
Hans van Dijk, Henk van Hartskamp, Ineke Jonker en SLG

eindredactie SLG

beeldmateriaal Erwin Bakker, Kadaster, Gelders Archief, Hans van Dijk, Han Bouwmeester Op de voorkant staat een afbeelding van Landhuis Zeeburg

opmaak Bas Reijnen

met speciale dank aan de klompenpadenwerkgroep Horst en Telgt en de particuliere grondeigenaren

© Stichting Landschapsbeheer Gelderland
2024, 3^e druk. Alle rechten voorbehouden

Bij vragen of opmerkingen over dit pad kunt u contact opnemen met SLG via www.klompenpaden.nl

NIET BESTEMD VOOR VERKOOP

Dit Klompenpad is mede gefinancierd door de Provincie Gelderland, de gemeente Ermelo, het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling en de Nationale Postcode Loterij.

Wandelen door
weilanden, over land-
goederen en langs
historische boerderijen
in het prachtige buiten-
gebied van Ermelo

PELSERPAD 16 KM

KLOMPENPADEN

PELSERPAD 16 KM

1 's-Heeren Loo

In 1891 startte op het landgoed 's Heeren Loo een zorginstelling voor kinderen met een verstandelijke beperking. Uitbreidingen volgden op de aangrenzende terreinen van boerderij Lozenoord en het landgoed Groot Emaus. Naar de inzichten van die tijd werden de cliënten opgenomen in grote, afgelegen internaten in de heilzaam geachte bos- of zeelucht.

2 Veluwse boerderijen in Horst

Boerderij Het Meultje aan de Buitenbrinkweg 41 en gemeentelijk monument 'Het Kleine Erfje' aan de Buitenbrinkweg 33 zijn laat 18e eeuwse voorbeelden van typisch Veluwse boerderijen. Veel boerderijen op de Veluwe zijn van het hallehuistype. Deze hebben een rechthoekige plattegrond en een laag aflopend dak. Er is een brede middenbeuk met twee smalle zijbeuken. Hout was van oudsher het belangrijkste bouw materiaal. Bakstenen werden pas vanaf de 16e eeuw voor plattelandsgebouwen toegepast. In arme of afgelegen streken duurde het tot in de 19e eeuw voordat bakstenen werden gebruikt.

3 Slagsteeg

In Horst liggen enkele langgerekte hogere zandgronden (dekzandruggen). Op de flanken daarvan ontstonden de eerste boerderijen; op de dekzandruggen zelf de wegen die deze boerderijen bereikbaar maakten. De Buitenbrinkweg is daarvan een mooi voorbeeld. Aan de

Het Meultje

hier vrouwen

noordkant liggen de oudere boerenbedrijven. Het lager gelegen gebied aan de zuidkant is van wat recenter datum en is in stroken ontgonnen, zogenaamde slagen. De Slagsteeg dankt daaraan zijn naam. De boerderijen in het slagengebied zijn dus wat minder oud, al is dat natuurlijk relatief want sommige zijn minimaal 200 jaar oud.

4 Telgt

De buurtschappen Horst en Telgt zijn eeuwenlang dunbevolkt geweest. Aan het eind van de 19e eeuw veranderde er veel voor de boeren. Schaalvergroting bleek nodig, en er werden melkfabrieken, boerenbonden en banken opgericht. Ook de technische vooruitgang bracht grote veranderingen met zich mee. De uitvinding van het prikkeldraad maakte het mogelijk het vee zonder toezicht te weiden. De veekerende functie van de houtwallen verdween dus en daarmee verdwenen ook veel heggen en houtwallen uit het landschap. Toen ook nog het paard plaats maakte voor de tractor werden percelen vaker bij elkaar gevoegd, omdat dit prettiger werkte bij gebruik van landbouwmachines. Uit begin 20e eeuw stamt de graanmaaldierij en later de veevoederfabriek waarin nu tuin- en dierspeciaalzaak 'De Oude Meul' is gevestigd. De fabriek werd in de omgeving 'de meul' genoemd, wat maaldierij betekent. In het voormalige schoolgebouw aan de overkant huist nu woon & kadowinkel Buiten & Binnengoed waar ook koffie en thee wordt geschonken.

5 Landgoed Groenewoud

Dit landgoed is heringericht door de huidige bewoners met als uitgangspunt historische gegevens en tekeningen uit 1850. Hiervoor zijn houtsingels en hakhoutbosjes op het landgoed hersteld. Het oorspronkelijk gebruik van hakhoutbosjes en houtsingels was het leveren van brand- en geriefhout. Iedere houtsoort had eigenschappen die voor bepaalde gebruikersdoelen het meest geschikt waren. Het merendeel diende als brandhout. Els en wilg werden geheel verstoekt. Ook de dunne takken van de es verdwenen in de kookfornuizen. De dunne twijgen van de berk werden samengebonden tot takkenbezems. Essenhout is prima geschikt om gereedschapsstelen mee te maken. Als het enige tijd in het water heeft gelegen en geschild is wordt dit glad en duurzaam. Hekpalen en bonenstaken werden ook bij voorkeur uit de es gehaald.

hier vrouwen

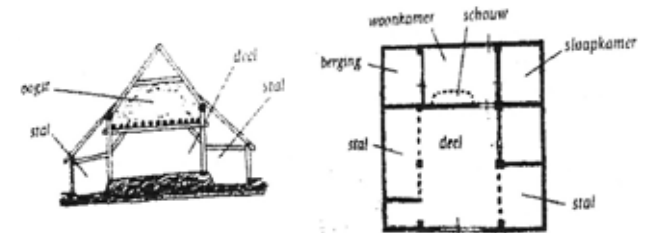
6 Nevenactiviteiten

Naast agrarische activiteiten ontplooiën boeren steeds vaker nevenactiviteiten op het gebied van recreatie. Ook in Telgt zijn verschillende van dit soort bedrijven te vinden. U vindt langs de route dagrecreatie- en kampeerboerderijen de Aalbertshoeve, Hoeve Kindergoed en Boerderij Pret.

7 Zeeburg

Telgt is al meer dan 1200 jaar oud en bestond oorspronkelijk uit enkele boerderijen langs de Nijkerkerweg met een paar vlakbij gelegen akkers. Van daaruit begonnen de bewoners met de ontginning van de hoger gelegen Telgtereng en de lager gelegen gebieden langs de kust van de Zuiderzee. Door splitsing van de groter geworden boerderijen en door verdere ontginningen groeide de buurtschap. Een voorbeeld van zo'n eeuwenoud boeren erf is Zeeburg. De huidige boerderij is in 1907 herbouwd na een brand, maar al in 1313 stond hier een boerderij met de naam Westenhuiszen. Het behoorde heel lang toe aan de heren van het Huis Putten onder Elburg. Enkele daarvan hadden een twijfelachtige reputatie als roofridder. In 1710 werd op het erf van deze boerderij een landhuis gebouwd. Rond 1800 is het afgebroken of afgebrand maar de naam Zeeburg was inmiddels ingeburgerd en ging vervolgens over op de toenmalige boerderij Westenhuiszen.

Schets van een hallehuisboerderij

PELSERPAD 16 KM

- Pelserpap
- ■ ■ ■ ■ aanlooproute
- routeverkorter
- routeverlenger
- ▲▲▲▲▲ alternatieve route
- Norderpad

Startpunt → Station Ermelo, Dokter van Dalelaan in Ermelo.

Opstappunt → 's Heeren Loo, Opstandingskerk, Slangenkamp 4 in Ermelo.

Openbaar vervoer → Station Ermelo. Bushalte Station in Ermelo.

Horeca → De Oude School, Witteland 4 in Ermelo. Café de Vos, Horsterweg 195 in Ermelo. Buiten- en Binnengoed, Telgterweg 307 in Ermelo. Klein Noord Brandsgoed, Nijkerkerweg 66 in Ermelo. Boerderij Pret, Oude Telgterweg 251 in Ermelo. Rustpunt Arkelandshoeve, Telgterweg 200 in Ermelo. Wijngaard Telgt, Telgterweg 221 in Ermelo.

Kijk op klompenpaden.nl voor dit pad voor actuele informatie en routewijzigingen. Website en Klompenpaden app hebben altijd de meest actuele informatie.

Te gast op het erf en boerenland

Klompenpaden lopen regelmatig over het erf van een boer, langs een beekje of over een sloot. Vaak is dit privéterrein. Er wordt nauw samengewerkt met boeren en grondeigenaren die recreatief medegebruik toestaan. Zonder hun toestemming waren er niet zoveel Klompenpaden.

Honden verboden

Als wandelaar ben je te gast. Het betreden van privéterrein wordt aangegeven met een speciaal openstellingsbord. Er geldt een hondenverbod. Honden kunnen onrust veroorzaken bij vee,

wild of weidevogels. Daarnaast kunnen ze ziekten verspreiden. Daarom zijn honden verboden op Klompenpaden. Wij danken u voor uw begrip.

HOE WERKT DEZE DOWNLOADBARE FOLDER

Download deze folder en druk het af in kleur (dubbelzijdig, gespiegeld langs korte zijde) voordat u gaat wandelen. U krijgt dan de folder + de wandelkaart geprint. De folder kunt u als een echte folder vouwen over de aangegeven grijze lijnen. Deze folder bevat altijd de meest actuele informatie.

hier vouwen

hier vouwen

Ringmus

A. Ringmus

De ringmus is een typische vogel voor het afwisselende boerenland. In een omgeving met veel struikgewas, weilanden met vee en vooral ook oude bomen met enkele holten zijn ringmussen te vinden. Aan de rand van dorpen en bij boerderijen is het een vogel die om het huis is aan te treffen. Soms wonen ze zelfs in bij ooievaars, buizerds of huiszwaluwen. Het merendeel van de Nederlandse broedvogels blijft 's winters hier, waar ze gezelschap krijgen van soortgenoten uit Noord- en Oost-Europa. Hoewel de aantallen fors afnemen, is de ringmus nog een talrijke broedvogel.

Ontdek het mooie buitengebied van Ermelo rond de buurtschappen Horst en Telgt. Rust, kleinschaligheid en een combinatie van natuur en cultuur bepalen hier de sfeer. Klompen aan, rugzak op en gaan!

B. Ontstaan en groei van het dorp Ermelo

Horst en Telgt zijn buurtschappen van Ermelo, een dorp dat al tenminste 1150 jaar bestaat. Ermelo bleef vele eeuwen erg klein, maar allerlei voorzieningen zoals kerk, molen en smidse lagen in het dorp, zodat het wel van belang was voor de in wezen grotere buurtschappen. De aanleg van de Zuiderzeestraatweg rond 1830 zorgde voor een betere ontsluiting van de Veluwe. De oprichting van de stichtingen Veldwijk en 's Heeren Loo zorgden vanaf 1830 voor een sterke groei van Ermelo. Na de Tweede Wereldoorlog breidde Ermelo zich nog verder uit. De komst van veel defensiepersoneel en de overal heersende woningnood maakten de aanleg van nieuwe woonwijken noodzakelijk.

Zeeweg 1926

